

**Francisci Monacelli Eugubini J. U. D. Protonotarii
Apostolici, olim Ecclesiæ Venusinæ, ac deinde Æsinatis
Vicarii Generalis, &c. Formularium Legale Practicum Fori
Ecclesiastici**

In Quo Formulæ Expeditionum usufrequentium de his, quæ pertinent ad
Officium Judicis nobile, continentur ; Opus Episcopis, Vicariis Generalibus,
Aliisque Iurisdictionem quasi Episcopalem exercentibus: necnon
Confessariis, Parochis, Cancellariis, cæterisque in dicto Foro versantibus,
apprimè utile ...

In qua præter Supplementum Formularum Fori extrajudicialis, accesserunt
quamplures Formulæ Fori contentiosi, necnon nonnullæ litteræ Pastorales
non minùs utiles, quàm necessariæ gubernium Ecclesiasticum
assumentibus, ab eodem Auctore annotationibus auctæ, sacræ paginæ
oraculis, & Sacr. ...

Monacellus, Franciscus

Venetiis, 1707

R. P. D. Molines. Burgen. juris instituendi, seu conferendi. Ven. 23. Junii
1690.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62423)

5. Minus relevat, quod Topinus dirigere debeat actionem pro Laudemio contra venditorem, quia in Jure receptum est Laudemium ab Emptore solvendum, Glos. in l. fin. versic. accipere Cod. de Jur. Emphyt. ibique Baldus num. 7. Jaf. num. 41. Gozadin. cons. 65. num. 5. & 13. Fontanell. decis. 279. num. 16. Surd. decis. 200. num. 4.

6. Et respectu Domini directi Conclusio est indubitata, quia pro Laudemio datur hypothecaria, vel actio personalis in rem scripta, quæ prosequitur quemcumque fundi possessorem, Cancr. variar. resol. lib. 1. cap. 11. n. 43. Pacif. de Salviano inspect. 3. cap. 4. num. 562. & tenuit Rot. cor. clar. mem. Card. Cerro dec. 2. n. 5. & 6.

7. Si quis verò defectus opponi posset circa viam exequutivam tolli videtur, non solum, ex quo agitur de parva summa, sed etiam, quia cum Moraldus in Instrumento Emptionis sese adstrinxerit ad omnia in eo contenta in forma Camerae, virtus hujus obligationis est comprehendere ea omnia, quæ veniunt de natura contractus, seu insunt ex juris interpretatione: Rota decis. 84. num. 7. & decis. 265. num. 12. post Zacch. de obligatione Camerali.

8. Proinde nullius est momenti defectus Citationis Valdabrinæ, non solum, quia ex facto sublati, sed etiam quia ex prædictis constat citatum fuisse legitimum debitorem, qui frustra opponit, numquam aliàs fuisse solutum Laudemium, vel quia de alienationibus subsecutis, ut negativa solutionis non docetur, vel quia negligentia Rectoris Ecclesie Juribus nocere non valet, Rot. cor. Sanctissimo dec. 185. n. 5.

Et ita utraque, &c.

R. P. D. MOLINES.

Burgen. juris instituendi, seu conferendi.

Ven. 23. Junii 1690.

ARGUMENTUM.

Jus instituendi in Beneficiis jurispatronatus erectis post Concilium Tridentinum ad solum Episcopum pertinet, non autem inferiori qui jurisdictionem Ordinariam non habet. Episcopus fun-

dator Beneficii, reservationem jurispatronatus sibi, & suis non auctorizat.

SUMMARIUM.

- 1 Res judicata oritur ex tribus sententiis conformibus.
Lesio est fundamentum restitutionis in integrum. ibi.
- 2 Jus instituendi in beneficiis jurispatronatus spectat ad Episcopum tam de jure communi, quam ex dispositione Concilii Trid.
- 3 Fundator Beneficii in limine foundationis de consensu Episcopi potest apponere conditiones sibi bene visas, etiam juri communi contrarias.
In limine foundationis de consensu Episcopi potest reservari inferiori juri instituendi, ibi, & num. 5.
- 4 In foundationibus Beneficiorum post Concilium Trident. factis jus instituendi inferiori Episcopo reservari non potuit.
- 6 Concil. Trid. sess. 14. cap. 12. intelligitur non solum de institutione auctorizabili per examen persone presentati, sed etiam de collatione simili, & num. 7.
- 8 Jus instituendi etiam post Concilium competit inferiori Episcopi, qui habet Ordinariam jurisdictionem.
Ordinarius dici non potest, qui habet jurisdictionem limitatam ad certas causas. ibi.
- 9 Episcopus, qui est fundator Beneficii, non potest sibi, & suis jus patronatus reservare, & auctorizare.
Foundationis leges non possunt post actum Foundationis perfectam etiam de consensu Episcopi mutari, vel alterari. ibi.
- 10 Clausula dummodò reddit gratiam conditionalem, quæ corrumpit conditione non purificata.

DECISIO XXII

1. IN revisione trium Sententiarum adjudicatarum extra Curiam adjudicantium Archiepiscopo Burgen. Jus instituendi in septem Cappellaniis fundatis anno

anno 1679. ab Archiepiscopo Peralta cum reservatione juris patronatus pro se, & sua familia in Cappella sita in Ecclesia Metropolitana sub Invocatione Sancti Ecce Homo, & Sancti Henrici, cujus situs pro eisdem Cappellæ constitutione dicto Archiepiscopo donatus fuerat à Capitulo dictæ Ecclesiæ, quarum revisio per rescriptum Signaturæ Justitiæ mihi directâ fuit cum clausula sine præjudicio trium conformium in ea parte, in qua sunt conformes, præmissis consueto dubio, an constet de re judicata trium conformium, quod jus instituendi, vel de Causis restitutionis in integrum, dilata sub die 14. Aprilis proximi præteriti resolutione in hodierna repositione, responsum fuit constare de re judicata, quæ oritur ex tribus Sententiis conformibus *leg. unica Cod. nē liceat in una, & eadem Causa tertio provocare*, Rot. decis. 86. num. 2. par. 17. Cumque validæ, & justæ sint, inde deficit læsio quæ est fundamentum restitutionis in integrum *l. nam postea §. si minor ff. de Jure Jurand. l. minoribus C. de in integr. restit. cum concord. adductis per Rotam decis. si de restit. in integr. in novis, & dec. 32. num. 18. par. 16.*

2. Validitas controversa non est, & Justitia patet, nam Jus instituendi in Beneficii juris patronatus spectat ad Episcopum, nedum de jure communi *cap. 1. de cappell. Monachor. cap. cum ex injuncto in fine de hereticis cap. nobis de jurepatr. cap. cum ex frequentibus de Instit. cap. omnes Basilicæ 16. quæst. 7. Vivian. de jurepatr. lib. 12. cap. 2. num. 1. Lotter. de re benef. lib. 2. quæst. 12. num. 1. 2. 3. Pax Jordan. elucubrat. Juris tom. 2. lib. 10. tit. 7. num. 410. Rota cor. Coccino dec. 448. num. 9. dec. 567. num. 1. 9. & 11. par. 18. sed etiam ex specialis dispositione Sac. Conc. Trident. in cap. 12. & 13. sess. 14. de Reform.*

3. Et quamvis fundator possit de consensu Episcopi in limine foundationis apponere condiciones sibi benè visas etiam juri communi contrarias *cap. nobis, cap. præterea il 2. de jurepatr. cap. quanto de Censibus, Sanchez consil. moral. lib. 2. cap. 1. dub. 10. num. 11. Gonzalez ad regul. 8. Cancell. gloss. 5. num. 103. Vivianus part. 1. lib. 4. cap. 5. num. 56. Lotter. lib. 1. quæst. 32. Corrad. in prax. Benefic. lib. 4. cap. 2. n. 61.*

& 62. & cap. 6. n. 42. Rot. cor. Bichio decis. 110. n. 19. Merlin. dec. 800. num. 1. Roxas dec. 274. num. 4. & 5. Præsertim quod in limine foundationis possit institutio de consensu Episcopi reservari alteri inferiori de jure capaci, docent Abb. in cap. nobis n. 5. de jurepatr. Lambert. eodem tract. lib. 2. par. 3. quæst. 1. art. 10. Vivian. lib. 2. cap. 3. n. 8. Barbof. de offic. & potestat. Episcop. par. 3. alleg. 71. num. 187. in fin. Murga de Benefic. quæst. 3. num. 90. Marius Antonius lib. 1. resol. 12. num. 4. Card. de Luca de jurepatr. disc. 64. num. 32. Pax Jordanus ubi supra num. 41. Rot. d. dec. 110. n. 418. & 19. cor. Bichio dec. 382. n. 2. cor. Dunozeri. Jun.

4. Hoc tamen non procedit in foundationibus, quæ fiunt post Concil. Trident. quod expressè prohibuit, ne Institutio in Beneficiis jure patronatus erectis post Concilium possit in limine foundationis reservari alteri inferiori, sed debeat competere tantum Episcopo, ut ex clara littera Concilii dict. *cap. 12. ibi -- In casu autem foundationis, aut dotationis hujusmodi institutio Episcopo, & non alteri inferiori reservatur, tenent Fagnan. in cap. cum Ecclesia Vulterana num. 31. & 32. de elect. Moneta de commut. ultim. volunt. cap. 11. num. 169. Vivianus de jurepatr. lib. 2. cap. 8. num. 3. & lib. 12. cap. 3. num. 9. & 10. Corrad. in prax. Benefic. lib. 4. cap. 3. num. 26. Garz. de Benefic. par. 9. cap. 3. num. 6. Azzor. instit. moral. tom. 2. lib. 4. cap. 22. quæst. 3. in fine, Barbof. d. cap. 12. Concilii num. 18. & 19. & de jure Eccles. lib. 3. cap. 12. num. 299. Ventrigl. in prax. Eccles. tom. 2. adnot. 1. de jurepatr. §. 3. num. 40. Marius Antonius lib. 1. resolut. num. 4. & resolut. 47. num. 6. & ita disputatio formiter articulo censuit Sac. Congregat. Concilii in Vulterana juris instituendi 3. Augusti 1686. ubi postquam juxta votum nostri Tribunalis decreverat Capitulo Collegiæ S. Geminiani competere jus instituendi ad Beneficia simplicia dict. loci, postmodum declaravit dict. decretum non habere locum in Beneficiis erectis post Concil. & confert etiam aliud decretum ejusdem Sacræ Congregation. in Civitatis Castellæ Canonatuum 31. Martii 1685. per quod decernitur ab Episcopo non esse probandam erectionem juri-*

Jurispatronatus, in qua institutio reservabatur Capitulo.

5. Non obstantibus pluribus auctoritatibus supra allegatis §. & *quamvis versic. præsertim*, quia aut aliquæ loquuntur generaliter non distinguentes inter fundationes patronatum secutas antè, vel post Concilium, ut in specie Rot. d. decis. 110. coram Bichio, & decis. 382. cor. Dunozeo jun. & non expensa d. Conciliari dispositione; aut intelliguntur de fundationibus patronatum antè Concilium, in quibus institutio expressè de consensu Episcopi erat reservata alteri inferiori, quas Concilium non sustulit, nec in illis aliquid innovavit, & de his est intelligendum in sess. 24. de reformat. cap. 18. versic. cum verò institutio, & sess. 25. de Reformat. cap. 9. vers. quod si ad inferiores solumque Concilium in dicto cap. 12. sess. 14. de reformat. providere voluit, ne in posterum in futuris fundationibus patronatum possit, alteri quam Episcopo, etiam de consensu ejusdem reservari institutio, ut ex mente Sacræ Congregationis explicant Fagnan. Monat. Corrad. Marius Antonius, Vivianus locis supra citatis.

6. Nec meretur allegari, quod Concilium in dict. sess. 14. de reformat. cap. 12. intelligendum veniat de institutione auctorizabili facienda ab Episcopo per examen personæ præsentati; non autem de collativa tituli, quam idem Concil. in sess. 24. de reformat. cap. 18. versic. cum vero institutio, & sess. 25. de reformat. cap. 9. vers. quod si ad inferiores præservat aliis, quam Episcopo, Barbof. in collectan. de Concil. Trident. sess. 14. de reformat. cap. 13. num. 1. & in sess. 25. de reformat. cap. 9. num. 75. Garz. de benefic. part. 9. cap. 3. num. 5. & seqq. Nam iste intellectus pugnare visus est proprietati verborum, & menti Concilii, & quidem proprietati, quia dum generaliter in dict. cap. 12. sess. 14. de reformat. loquitur de institutione, sub ea propriè venit Institutio collativa ad præsentationem Patronorum, Fagnan. in cap. cum pridem num. 91. de pact. & in cap. eam te num. 6. de ætat. & qualit. Ordin. Gonzal. in cap. cum satis num. 3. vers. Institutio de offic. Archidiacon. Lambertin. de Jurepatron. part. 3. libr. 2. artic. 1.

quæst. 11. num. 4. & 5. Murga de benefic. quæst. 3. num. 80. & quæst. Pastor. part. 1. quæst. 3. §. 1. num. 16. Vivian. lib. 12. cap. 1. num. 1. Garz. de benefic. part. 4. cap. 1. num. 4. Lotter. lib. 2. quæst. 1. num. 11. & 12. & quia de Institutione collativa esse intelligendum dict. cap. 12. declaravit Sacra Congregatio Interpres Concilii Decretis suprâ relatis, quæ Rota reverenter suscipit.

7. Et revera de hac institutione collativa intelligendum esse Concilium in dict. cap. 12. apertè colligitur; Tum quia antecederet specialiter providerat in sess. 7. cap. 13. de reform. de examine faciendo per Episcopum in electis nominatis, & præsentatis in quibusvis Beneficiis Ecclesiasticis, ex quo bene inferri potest (nè posterior dispositio dict. cap. 12. superflua remaneat) quod in isto loquatur de Institutione collativa; Verum etiam, quia Concilium in dict. cap. 12. non restringit resolutionem ad beneficia habentia curam animarum, sed generaliter loquitur de Ecclesiis, beneficiis, & Cappellis, quorum appellatione continentur Cappellanæ, & beneficia simplicia, undè dicendum venit, quod loquens in genere de Institutione intellexerit de ea collativa tituli, non de auctorizabili, cujus subjectum aliud non est, quam cura animarum, & consistit in licentia, quam prævio examine dant Episcopi ad administranda Sacramenta personis subjectis Lotter. de re benefic. lib. 1. quæst. 33. n. 99. Barbof. de Offic. & potestat. Episcop. part. 3. allegat. 72. num. 173. vers. aliud denique, & num. 175. versic. duplo Murga de benefic. quæst. 3. num. 99. & seqq. & quæst. Pastoral. par. 1. quæst. 3. §. 1. num. 9. Fagnan. in cap. eam de ætat. & qualit. ordin. num. 3.

8. Minus applicatur limitatio desumpta ex mente Sacræ Congregationis Concilii, ut referunt Fagnan. & Corrad. in locis citatis, quod nempe prohibitio Concilii in dict. cap. 12. reservando Institutionem favore inferioris non intelligatur de illis inferioribus, qui Ordinarii sunt, ordinariaque funguntur Jurisdictione; Nam Capitulum Cathedralis Burgen. non habet Jurisdictionem ordinariam pleno jure cum omnimoda exemptione.

ptione à Jurisdictione Archiepiscopi, ut pluries dixit Rota coram Seraphin. decis. 696. num. 4. decis. 709. num. 2. decis. 720. num. 1. decis. 733. num. 3. decis. 738. num. 1. 2. & 3. & licet habeat Jurisdictionem criminalem, illam habet ex titulo particulari Concordiæ Alexandrinæ, & restrictam ad certos casus, & actus particulares, quos egredi non potest in præjudicium Ordinarii, ex qua limitata Jurisdictione Ordinarius dici nequit cap. si Papa 10. vers. his enim de privileg. in 6. cap. cum venerabilis 7. vers. quia agitur de relig. dom. Lotter. de re benefic. lib. 1. quæst. 24. à num. 100. ad num. 104. Fagnan. in cap. cum contingat num. 23. & 26. de foro compet. Barbof. ex declaratione Sac. Congreg. Concilii de potest. Episc. par. 3. allegat. 81. in appendice num. 4. Rota coram Priolo decis. 340. num. 4. & 6. cor. Coccino dec. 346. num. 7. & 8. dec. 69. à n. 12. ad 16. par. 19. & in Toletana jurisdictionis 17. Junii 1689. §. & quamvis cor. Me.

Nec Capitulum habet Institutionem, seu Collationem omnium beneficiorum Cathedralis dum plura confert Archiepiscopus, ut deponunt Testes examinati pro parte Capituli Summario hodierno Archiepiscopi num. Unico, & illam quam exercet Capitulum est, vel ex lege foundationum antè Concilium, ut est videre in Summario Capituli primæ propositionis num. 5. vel ex privilegio Apostolico, ut est illa Cappellæ Nativitatis erecta post Concil. de anno 1570. Summario præterito Archiepisc. num. 11. litt. B.

9. His positis superfluum existimarunt Domini aggredi examen, an in limine foundationis hujusmodi Cappellanarum possit dici intervenisse consensum Ordinarii pro reservatione juris instituendi favore Capituli, quod tamen non caret difficultate propter multas rationes adductas à scribentibus pro Archiepiscopo, quia consensus Archiepiscopi Peralta fundatoris non sufficit, cum erigendo Cappellanas ex propriis bonis reservando Juspatronatus pro se, & suæ familiæ non potuerit erectionem auctorizare, quia partes Judicis, & fundatoris in examinando justitiam illarum sustinere non poterat ad Text. in clement. 2. & ibi Gloss.

verbo mensa sua de reb. Eccles. non alien. Abb. in cap. cum in veteri num. 11. de elect. Garz. de benefic. part. 12. cap. 2. num. 168. Gonzal. regul. 8. Cancellar. gloss. 5. num. 21. Corrad. in prax. benefic. lib. 4. cap. 5. nu. 29. & 30. Tond. quæst. benefic. lib. 1. cap. 5. num. 6. Rota decis. 331. num. 5. par. 4. rece. Et licet intervererit assensus, seu beneplacitum Nuncii Hispaniarum, ut suppleretur iste defectus, tamen cum ille non fuit in ipsa foundatione Cappellanarum sequuta de anno 1689. sed multò ante scilicet de anno 1671. pro confirmatione donationis situs Cappellæ, factæ à Capitulo, dicebatur insufficientis pro reservando Jure instituendi favore Capituli, cum requireretur in ipso actu foundationis, Barbof. par. 3. allegat. 72. num. 186. vers. respondetur enim illud, Lotter. lib. 1. quæst. 32. num. 8.

10. Et in omni casu beneplacitum Nuncii continent clausulam, dummodo Sacris Canonibus, & dispositioni Sacri Concilii Tridentini non adversentur -- ac proinde cum reservatio Juris instituendi favore Capituli in foundationibus factis post Concilium adversetur dispositioni expressæ ipsius Concilii nulla vis fieri potest in Beneplacito Nuncii, quod ob clausulam dummodo reddit confirmationem conditionalem, & efficit, ut illa corruat conditione non purificata, ex deductis per Barbof. dict. 95. num. 8.

Reservato tamen particulari disputationi articulo, an donatio Cappellarum facta à capitulo fuerit conspicua ad promissionem reservationis Juris instituendi favore ipsius; Itaut propter Clausulam non aliàs, aliter, nec alio modo resoluta dicatur talis donatio, & restitui debeant Cappellæ sub dicta conditione concessæ Archiepiscopo Peralta, quem articulum uti extraneum à presenti disputatione Domini hodie examinare noluerunt.

Et ita utraque parte informante, resolutum fuit &c.